

Penmail

Jaargang 6, nr. 2 - April 2011

Uitgave: Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@zonnet.nl)

Gratis kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging van Leraren Schoonschrijven en Machineschrijven (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op de volgende terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, pedagogische grafologie.

Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie vallen buiten onze doelstelling.

Presentatie

We stellen ons voor in Penmail enige afwisseling in de informatie aan te brengen. Nu eens zal er naar een uitgave worden verwezen. Dan weer is er een bespreking, of volgt de letterlijke weergave.

0-0-0-0-0

De kracht van schrijven!

Het maartnummer van Praxisbulletin 20 bevat een indringende tekst over het belang van het schrijven met de hand. Om enkele argumenten aan te geven: bevordert ontwikkeling van de hersenen op motorisch en sensorisch gebied, bevordert concentratie, doet beter onthouden. Naast een deel theorie is er ook pure praktijk, met uitnodigende oefeningen. Met maar liefst zestien bronnen. Het artikel staat op naam van Aartje Schoemaker en Platform Handschriftontwikkeling

Waarom kan en mag typen schrijven niet vervangen?

Het Platform Handschriftontwikkeling heeft op zijn website www.handschriftontwikkeling.nl sinds maart een artikel van drie pagina's over de kwestie schrijven-typen geplaatst. Het is inmiddels in het Engels vertaald en gepubliceerd in het orgaan van de B.I.G., The Graphologist.

Lesbrief "Bekijk het maar dat handschrift!"

Op dezelfde website is een complete lesbrief opgenomen, die twee lessen voor de bovenbouw van de basisschool omvat. De kinderen leren op een bijzonder manier naar handschrift kijken, ook dat van zichzelf.

Bundel 25 is uit!

In maart verscheen bundel 25 "Over kinderhandschrift, schrijfopvoeding en schrijfonderwijs gesproken". Ditmaal met zeventien bijdragen, onder andere:

- De ontwikkeling van het handschrift, Center for Child Development, 2007 (3 blz.)
- Wordt schrijven afgeschreven? Tracy Smith, 2011 (4 blz.)
- Schrijf het op, type het niet, als je kennis wilt opslaan, Richard Alleyne, 2011 (2 blz.)

- Pen en toetsenbord, Tessa Dagely, 2011 (2 blz.)
- Lettervormen en hun betekenis, Glenda Ross, 2011 (4 blz.)
- Wat is er sinds 1950 met ons handschrift gebeurd? Sallie Ferrell Bolisch, 2009 (5 blz.)

Bundel 25, met een omvang van 68 pagina's, kost € 5,25, verzendkosten niet meegerekend. Te bestellen via www.dick.schermer@zonnet.nl.

Het onderwijsveld blijft schrijfvragen stellen

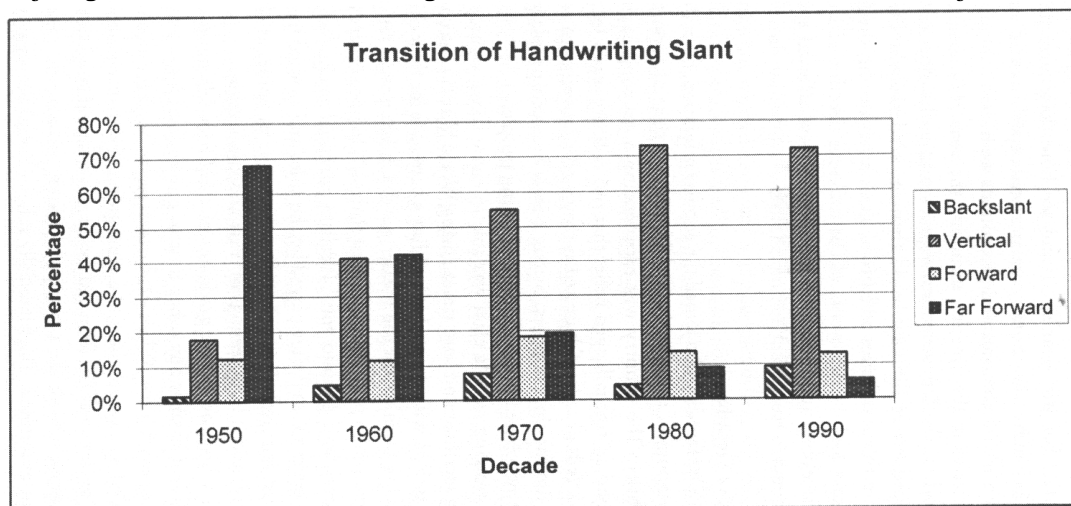
De teller staat inmiddels op **219** – tweehonderdnegentien! En ze blijven maar komen. Is er dan iets aan de hand – c.q. mis – met ons schrijfonderwijs? Ze komen van basisschoolleerkrachten, directeuren, ouders, studenten, maar ook van daarbuiten. Het Platform Handschriftontwikkeling geeft binnen twee weken een uitvoerig en gratis advies. Het e-mailadres: www.platformhso@home.nl.

Cito komt met nieuwe 'Balans' over handschriftkwaliteit

We zien uit naar het vervolgonderzoek over het schrijfonderwijs in ons land. Het eerste onderzoek vond plaats in 1999 en werd in 2003 gepubliceerd. Het tweede werd vorig jaar gehouden en zal na de zomervakantie verschijnen. Er wordt in het fraaie, nieuwe gebouw bij station Arnhem hard gewerkt aan het rapport. Wij zijn benieuwd wat de vergelijking met het vorige onderzoek oplevert – meer aandacht voor goed schrijfonderwijs in Den Haag en bij de scholen wellicht?

What America Lost: Decades That Made A Difference

De ondertitel van deze handschriftstudie van Sallie F. Bolich is heel bijzonder: Tracking Attitude Changes Through Handwriting. Met andere woorden: de veranderingen die zich hebben voorgedaan in de samenleving sinds 1950 hebben, zijn terug te vinden in de veranderde handschriften! Daartoe heeft Sallie talloze jaarboeken van eindexamenkandidaten geanalyseerd op een aantal schriftkenmerken. Zij beschrijft per decade steeds eerst de sociale veranderingen en zoekt erna het verband met een schriftkenmerk, bijvoorbeeld de schrifthelling/schrijfhoek. Naast sprekende voorbeelden uit de jaarboeken, drukt zij de gevonden verschillen ook in grafiekvorm uit, zoals over het kenmerk schrijfhoek:

Het boek van Sallie Bolich telt 120 pagina's, onderzoekt een achttal schriftkenmerken, bezit een uitgebreide bibliografie met boeken, artikelen in kranten en tijdschriften, radio en t.v., ook websites. Het verscheen in 2009 bij AuthorHouse in Bloomington, ISBN 978-1-4389-7500-9. Via Bol.com € 12,99.